

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1965-1966

26 MEI 1966

WETSONTWERP

houdende verhoging van het pensioen der zelfstandigen en wijziging van de wet van 31 augustus 1963 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE MIDDENSTAND (1)

UITGEBRACHT DOOR DE HEER GOEMAN.

DAMES EN HEREN,

De taak van uw Commissie, die het bovengenoemd wetsontwerp onderzocht, werd in hoge mate vergemakkelijkt door het zeer degelijk en volledig verslag van Senator Vandeputte (Stuk van de Senaat, n° 170, zitting 1965-1966).

In dit verslag worden enerzijds de technische aspecten van het ontwerp toegelicht en wordt anderzijds een zeer interessant overzicht gegeven van de evolutie van de pensioenwetgeving voor zelfstandigen vanaf 1956.

Uw verslaggever achtte het derhalve overbodig nogmaals de technische draagwijdte van het ontwerp in detail uiteen te zetten.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Saint-Remy.

A. — Leden : de heren Charpentier Goeman, Gribomont, Hermans, Peeters, Saint-Remy, Tanghe, Van Hamme, Wijnen. — de heren Boel, Boeykens, Boutet, Collart (Marcel), Cudell, Demets, Mathys. — de heren Boey, Claes, Evrard, Gillet, Jeunehomme, Mevr. Mabille-Leblanc. — de heer Mattheyssens.

B. — Plaatsvervangers : Mevr. Craeybeckx-Orij, de heren Devilers, Foncke, Lavens, Remacle. — de heren Breyne, Gruselin, Lamers, Van Hoorick. — de heren D'haeseleer, Lerouge, Sprockeels. — de heer Leys.

Zie :

183 (1965-1966) :

— N° 1 : Ontwerp door de Senaat overgezonden.

Chambre des Représentants

SESSION 1965-1966

26 MAI 1966

PROJET DE LOI

majorant la pension des travailleurs indépendants et modifiant la loi du 31 août 1963 relative à la pension de retraite et de survie des travailleurs indépendants.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES CLASSES MOYENNES (1)

PAR M. GOEMAN.

MESDAMES, MESSIEURS,

La tâche de votre Commission qui a examiné le projet précité a été grandement facilitée par le rapport, fort complet et extrêmement fouillé, fait par le Sénateur Vandeputte (Doc. du Sénat, n° 170, session 1965-1966).

Ce rapport, d'une part, étudie le projet sous ses aspects techniques et, d'autre part, contient un aperçu très intéressant de l'évolution de la législation des pensions des travailleurs indépendants à partir de 1956.

Votre rapporteur a dès lors estimé superflu d'exposer à nouveau en détail la portée technique du projet.

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Saint-Remy.

A. — Membres : MM. Charpentier, Goeman, Gribomont, Hermans, Peeters, Saint-Remy, Tanghe, Van Hamme, Wijnen. — MM. Boel, Boeykens, Boutet, Collart (Marcel), Cudell, Demets, Mathys. — MM. Boey, Claes, Evrard, Gillet, Jeunehomme, Mme Mabille-Leblanc. — MM. Mattheyssens.

B. — Suppléants : Mme Craeybeckx-Orij, MM. Devilers, Foncke, Lavens, Remacle. — MM. Breyne, Gruselin, Lamers, Van Hoorick. — MM. D'haeseleer, Lerouge, Sprockeels. — M. Leys.

Voir :

183 (1965-1966) :

— N° 1 : Projet transmis par le Sénat.

I. — Inleidende uiteenzetting vanwege de Minister van Middenstand.

De Minister heeft eraan het ontwerp te situeren eensdeels binnen het raam van de sociale programmatie van de Regering op korte en op lange termijn en anderdeels binnen het kader van het sociaal statuut voor zelfstandigen.

Het is de uitdrukkelijke betrachting van de Regering om voor de zelfstandigen een volwaardig sociaal statuut tot stand te brengen.

Met het oog hierop heeft de Regering vooreerst de sociale programmatie van de vorige Regering overgenomen.

Op het stuk van gezinsvergoedingen werd de kinderbijslag op 1 000 F gebracht vanaf het derde kind. De financiële last die daaruit voortspuit wordt voor $\frac{2}{3}$ door de bijdragen en voor $\frac{1}{3}$ door het Rijk gedragen. Tenslotte werd ook het bestaande tekort door het Rijk ten laste genomen.

Wat het pensioen voor zelfstandigen betreft werd bij koninklijk besluit van 23 december 1965 het bedrag der bestaansmiddelen dat geen invloed heeft op het pensioen verhoogd van 14 000 tot 18 000 F voor de gezinnen en van 9 000 tot 12 000 F voor de alleenstaanden.

Thans wordt door het voorliggende ontwerp het pensioen gebracht op 30 000 F voor de gezinnen en op 20 000 F voor de alleenstaanden en de weduwen.

Hiermee heeft de taak van de Regering inzake het sociaal statuut der zelfstandigen geen einde genomen.

De Regering heeft een werkgroep opgericht die tot taak heeft een systeem uit te werken waarbij in de verschillende sectoren de verhoging van de Staatsinterventie gelijk zou lopen met deze van het bruto-nationaal produkt. Deze werkgroep zal eerlang haar taak aanvangen.

Zo de financiële overwegingen bij de uitbouw van het sociaal statuut een doorslaggevende rol spelen, toch mag niet uit het oog worden verloren dat de elementen van financiële aard rechtstreeks beïnvloed worden door problemen van structurele aard.

Niemand betwist dat de verschillende sectoren van het sociaal statuut op empirische wijze gegroeid zijn en dat het ogenblik aangebroken is om aan rationalisatie en coördinatie te denken.

De Regering heeft reeds een eerste maatregel getroffen. Aan een werkgroep samengesteld uit de voorzitters en de hogere ambtenaren van de Rijksdienst voor kinderbijslag voor zelfstandigen, van de Rijksdienst voor de pensioenen der zelfstandigen en van het Technisch Comité der zelfstandigen opgericht in de schoot van het Rijksinstituut voor verzekering tegen ziekte en invaliditeit, zal gevraagd worden op zuiver technisch vlak voorstellen te doen met als oogmerk: eenvormigheid in het toepassingsgebied en de terminologie, harmonisatie inzake inning, sancties; enz... kortweg alles wat door een versoepeling der administratieve organisatie kan leiden tot besparingen die uiteindelijk de sociale uitkeringen ten goede zullen komen.

Daarna zal de Regering, na de bevoegde instanties en ondermeer de werkgroep « Allard » te hebben gehoord, haar politieke verantwoordelijkheid opnemen.

Ter inlichting en om dit deel van zijn uiteenzetting kracht bij te zetten geeft de Minister aan de Commissie kennis van het advies dat de Hoge Raad van de Middenstand onlangs heeft uitgebracht. Hij stelt met voldoening vast dat deze Raad op zeer klare wijze heeft onderstreept dat het streven naar rationalisatie een van de imperatieven moet zijn bij de uitbouw van het sociaal statuut.

* * *

I. — Exposé préliminaire du Ministre des Classes moyennes.

Le Ministre entend situer le projet, d'une part, dans le cadre de la programmation sociale du Gouvernement à court et à long terme et, d'autre part, dans le cadre du statut social des travailleurs indépendants.

C'est l'intention expresse du Gouvernement d'élaborer un statut social valable en faveur des travailleurs indépendants.

Dans ce but, le Gouvernement a tout d'abord repris la programmation sociale du Gouvernement précédent.

Dans le domaine des allocations familiales, l'allocation a été portée à 1 000 F à partir du troisième enfant. La charge financière qui en découle est supportée pour $\frac{2}{3}$ par les cotisations et pour $\frac{1}{3}$ par l'Etat. Enfin, le déficit existant est également pris en charge par l'Etat.

En ce qui concerne la pension des travailleurs indépendants, l'arrêté royal du 23 décembre 1965 a relevé le montant des ressources qui n'a pas d'incidence sur la pension, le portant de 14 000 à 18 000 F pour les ménages et de 9 000 à 12 000 F pour les isolés.

Le présent projet porte la pension à 30 000 F pour les ménages et à 20 000 F pour les isolés et les veuves.

La tâche du Gouvernement en matière de statut social des travailleurs indépendants n'en est cependant pas pour autant terminée.

Le Gouvernement a créé un groupe de travail qui a pour mission d'élaborer un système en vertu duquel l'intervention de l'Etat dans les divers secteurs augmenterait dans la même mesure que le produit national brut. Le groupe de travail commencera ses travaux sous peu.

Si les considérations financières jouent un rôle déterminant dans l'élaboration du statut social, il ne faut cependant pas perdre de vue que les éléments d'ordre financier sont influencés directement ou indirectement par des problèmes de structure.

Nul ne conteste que les différents volets du statut social ont été mis au point de manière empirique et que le moment est venu de songer à rationaliser et à coordonner.

Le Gouvernement a déjà pris une première mesure. Il sera demandé à un groupe de travail, composé des présidents et des fonctionnaires supérieurs de l'Office national d'allocations familiales pour travailleurs indépendants, de l'Office national des pensions pour travailleurs indépendants et du Comité technique des travailleurs indépendants constitué au sein de l'Institut national d'assurance maladie-invalidité, de faire, sur un plan purement technique, des propositions en vue d'assurer l'uniformité sur le plan de l'application et de la terminologie, l'harmonisation en matière de perception, les sanctions, etc., bref, tout ce qui, par un assouplissement de l'organisation administrative, est susceptible d'entraîner des économies, faites en fin de compte au bénéfice des avantages sociaux.

Le Gouvernement, après avoir entendu les autorités compétentes et notamment le groupe de travail « Allard », prendra ensuite ses responsabilités politiques.

A titre d'information et pour étayer cette partie de son exposé, le Ministre communique à la Commission l'avis émis récemment par le Conseil supérieur des Classes moyennes. Il constate avec satisfaction que ce conseil a souligné, de façon non équivoque, que la recherche de la rationalisation doit constituer l'un des impératifs qui président à l'élaboration du statut social.

* * *

Wat nu het ontwerp zelf betreft resumeert de Minister dit als volgt :

1. *Verhoging van het pensioen aan index 123,75.*

30 000 F voor de gezinnen;
20 000 F voor de alleenstaanden en de weduwen.

Om technische redenen dienden in de wet de bedragen aan index 110 te worden ingeschreven.

Aangezien echter met ingang van 1 maart 1966 een nieuwe aanpassing aan de index moest worden doorgevoerd, zullen de nieuwe bedragen bij de uitkering (aan index 126,50) een pensioen geven van :

30 705 F voor de gezinnen;
20 470 F voor de alleenstaanden.

2. *Maatregelen tot rationalisatie ertoe strekkende een spoediger afhandeling van de pensioenaanvragen in de hand te werken :*

— de pensioenbijdrage van het laatste jaar wordt geclicheerd op deze van het voorgaande jaar zodat de kassen tijdig het bedrag van de rente zullen kunnen mededelen dat van het pensioen moet worden afgetrokken;

— voortaan zal het pensioen uitgedrukt worden door een breuk waarvan de noemer niet meer zal verschillen volgens de loopbaan.

De Minister legt de nadruk op het feit dat deze maatregel voor sommige weduwen een bij uitstek sociale maatregel is. Hij verwijst hierbij vooral naar het geval van sommige weduwen van vroegtijdig overleden zelfstandigen die b.v. omdat er één jaar op tien in de loopbaan ontbrak slechts 9/45 van het pensioen ontvingen en die thans ingevolge het ontwerp een overlevingspensioen zullen genieten dat 9/10 van het basispensioen vertegenwoordigt.

* * *

De Minister wijst tenslotte op de financiering. Volgens de Regeringsverklaring moeten de huidige verhoging van het bedrag der vrijgestelde bestaansmiddelen en van het pensioenbedrag doorgevoerd worden zonder bijdrageverhoging.

De nieuwe lasten dienen door een Staatsinterventie gedragen te worden in de mate waarin de normale inkomsten van het stelsel daartoe ontoereikend zijn.

Het pensioenstelsel voor zelfstandigen dat, mede dank zij de wet van 31 augustus 1963, een thesaurieevenwicht kent, is momenteel niet bij machte nieuwe lasten te dragen. Daarom wordt in een supplementaire Staatsinterventie voorzien van 500 miljoen per jaar.

Voor 1966 werd deze interventie om budgettaire redenen beperkt tot 400 miljoen (100 miljoen voor verhoging van het bedrag der vrijgestelde bestaansmiddelen en 300 miljoen voor verhoging der pensioenbedragen), wat meteen uitlegt waarom de verhoging van het pensioen slechts ingaat op 1 april 1966.

De Minister besluit met erop te wijzen dat de laatste tien jaar reeds heel wat weg is afgelegd, maar dat de afstand die ons scheidt van het volwaardig sociaal statuut zeker nog even lang is. De Regering is vastbesloten in de goede richting verder te werken.

II. — Algemene bespreking.

Een lid, dat de in het ontwerp voorgestelde maatregelen toejuicht, dringt er bij de Minister niettemin op aan opdat zonder dralen volwaardig en objectief statistisch materiaal zou worden verzameld, dit met het oog op het vaststellen van de sociale pariteit.

Quant au projet même, le Ministre en résume le contenu comme suit :

1. *Augmentation de la pension à l'indice 123,75.*

30 000 F pour les ménages;
20 000 F pour les isolés et les veuves.

Pour des raisons d'ordre technique, la loi reprend les montants à l'indice 110.

Une nouvelle adaptation à l'indice des prix devant cependant intervenir à partir du 1er mars 1966, les nouveaux montants, liquidés à l'indice 126,50, donneront une pension de :

30 705 F pour les ménages;
20 470 F pour les isolés.

2. *Mesures de rationalisation tendant à accélérer l'examen des demandes de pension :*

— la cotisation de pension de la dernière année sera clichée sur celle de l'année précédente, de sorte que les caisses pourront communiquer, en temps opportun, le montant de la rente à soustraire de la pension;

— à l'avenir, la pension sera exprimée par une fraction dont le dénominateur ne variera plus en fonction de la carrière.

Le Ministre insiste sur le fait que cette mesure constitue pour certaines veuves une réalisation éminemment sociale. En cela, il se réfère surtout au cas de certaines veuves de travailleurs indépendants décédés prématurément, qui, elles, ne touchaient que 9/45 de la pension, parce que par exemple une année sur dix manquait dans la carrière, et qui, à la faveur du projet, bénéficieront d'une pension de survie représentant 9/10 de la pension de base.

* * *

Enfin le Ministre aborde le financement. Selon la déclaration gouvernementale, l'augmentation actuelle du montant des ressources immunisées ainsi que de celui de la pension, doit s'effectuer sans majoration de la cotisation.

Les charges nouvelles doivent être supportées par une intervention de l'Etat, dans la mesure où les recettes normales du système sont insuffisantes à cet effet.

Le régime de pensions des travailleurs indépendants, qui, grâce à la loi du 31 août 1963, est équilibré financièrement ne peut en ce moment supporter des charges nouvelles. C'est pourquoi une intervention supplémentaire de l'Etat, d'un montant annuel de 500 millions, est prévue.

Pour 1966, cette intervention a dû être limitée à 400 millions pour des motifs d'ordre budgétaire (100 millions pour l'augmentation du montant des ressources immunisées et 300 millions pour l'augmentation des montants de pensions), ce qui explique pourquoi l'augmentation de la pension ne prend cours qu'au 1er avril 1966.

En conclusion, le Ministre fait observer que pendant les dix dernières années les progrès ont été considérables, mais que nous sommes encore fort éloignés d'un statut social digne de ce nom. Le Gouvernement est décidé à continuer à œuvrer en ce sens.

II. — Discussion générale.

Un membre qui se déclare favorable aux mesures proposées dans le projet, insiste auprès du Ministre en vue de voir rassembler sans tarder du matériel statistique valable et objectif permettant de déterminer la parité sociale.

Thans wordt van verschillende zijden over sociale gelijkheid of ongelijkheid gesproken, maar niemand steunt zich op dezelfde cijfers.

Hij wenst derhalve dat het werk dat in dit verband aangevat werd door het Economisch en Sociaal Instituut voor de Middenstand met bekwame spoed zou worden voortgezet.

De Minister sluit zich bij deze bedenkingen aan. Hij wijst er niettemin op dat het sociaal statuut niet alleen dank zij vergelijkingen kan worden uitgebouwd. Inderdaad, objectief vastgesteld cijfermateriaal zal nog steeds door elkeen worden geïnterpreteerd in functie van het doel dat men nastreeft.

Bij de uitbouw van het sociaal statuut komt het er niet zozeer op aan een theoretische gelijkheid met een of andere bevolkingsgroep te bereiken maar wel het dekken van de specifieke noden van de zelfstandigen zelf.

Een lid ziet in de Regeringsmaatregelen een gelukkig compromis tussen twee stellingen: de eerste die erop aanstuurt eerst en vooral het onderzoek naar de bestaansmiddelen weg te werken, de tweede die geen inspanningen spaart om een verhoging van de pensioenbedragen te bekomen.

De Regering heeft zowel voor het ene als voor het andere oog gehad.

Hetzelfde lid betreurt echter dat de Regering zich in de Senaat heeft verzet tegen het amendement van Senator St. Declercq waarbij, wat de bewijsvoering van de loopbaan betreft, een vermoeden werd ingevoerd gelijkaardig aan dit dat voor de loontrekkenden voorzien is.

Dit zou een bij uitstek sociale maatregel geweest zijn, daar de moeilijkheden in verband met de bewijslast hierdoor aanzienlijk zouden verminderen. Tevens zou deze maatregel ongetwijfeld de administratiekosten gedrukt hebben.

Het amendement had trouwens slechts een beperkte financiële weerslag.

Tenslotte wijdt dit lid enkele bedenkingen aan het onderzoek naar de bestaansmiddelen en vraagt vooral aandacht voor de toestand van zelfstandigen die reeds een hoge leeftijd hebben bereikt en nog steeds geen of slechts een gedeeltelijk pensioen genieten dit ingevolge de afstanden waartoe ze zijn overgegaan en waarvoor een fictief inkomen in rekening wordt gebracht.

Hij geeft de Minister een tekst ter overweging waarbij artikel 36 van de wet van 31 augustus 1963 in die zin zou worden aangepast dat het vrijgesteld bedrag der bestaansmiddelen met 50 % zou verhoogd worden voor diegenen die minstens 70 jaar oud zijn en met 100 % voor diegenen die de leeftijd van 75 jaar bereikt hebben.

In zijn antwoord verklaart de Minister dat hij gevoelig is voor de argumenten van diegenen die het invoeren van een vermoeden van tewerkstelling in het stelsel voor zelfstandigen verdedigen.

Hij is bereid te gelegener tijd het probleem opnieuw te onderzoeken. Thans is hij verplicht te wijzen op het feit dat het stelsel niet bij machte is om op dit stuk nieuwe lasten te dragen die op minstens 50 miljoen per jaar kunnen geraamd worden.

Tevens herinnert hij eraan dat het invoeren van een vermoeden normaal zou dienen gepaard te gaan met het verstrakken van de regelen inzake de bewijsvoering vanaf 1946. Dit zou dan in sommige gevallen ten nadele van de betrokkenen kunnen uitvallen.

Wat het onderzoek naar de bestaansmiddelen betreft verklaart de Minister dat de huidige wetgeving op bepaalde punten alleszins voor versoepeling vatbaar is. Hij haalt onder meer de weerslag aan van de onteigeningen.

Ook de bevoegde Senaatscommissie wijdde een onderzoek aan het probleem en ze zal zich, naar aanleiding van het

En ce moment, il est question de plusieurs côtés d'égalité ou d'inégalités sociales, mais personne ne se base sur des chiffres identiques.

Il souhaite en conséquence que le travail entrepris à ce sujet par l'Institut économique et social des Classes moyennes soit poursuivi avec toute la célérité voulue.

Le Ministre, qui se rallie à cette observation, désire cependant attirer l'attention sur le fait que le statut social ne peut s'édifier exclusivement sur des comparaisons. Tous continueront, en effet, à interpréter en fonction du but visé les chiffres établis de façon objective.

Lors de l'élaboration du statut social, il ne s'agit pas avant tout d'atteindre une parité théorique avec l'un ou l'autre groupe de population, mais bien de pourvoir aux besoins spécifiques des travailleurs indépendants eux-mêmes.

Un membre estime que les mesures du Gouvernement constituent un heureux compromis entre deux thèses: la première, qui tend, avant tout, à supprimer l'enquête sur les ressources; la seconde qui ne ménage aucun effort pour augmenter le montant de la pension.

Le Gouvernement a tenu compte aussi bien de la première que de la seconde.

Ce même membre regrette cependant que le Gouvernement s'est opposé, au Sénat, à l'amendement du Sénateur St. Declercq, qui tendait à instaurer, en ce qui concerne la preuve de la carrière, une présomption analogue à celle prévue pour les travailleurs salariés.

Semblable mesure aurait été éminemment sociale, puisqu'elle aurait amenuisé considérablement les difficultés relatives à la preuve, et aurait sans aucun doute entraîné en même temps une réduction des frais d'administration.

L'incidence financière de l'amendement était d'ailleurs limitée.

En conclusion, ce membre a émis quelques réflexions au sujet de l'enquête sur les ressources et a attiré spécialement l'attention sur la situation des travailleurs indépendants qui sont déjà fort âgés et ne bénéficient pas encore de la pension ou ont une pension incomplète, principalement à la suite des cessations auxquelles ils ont procédé et pour lesquelles un revenu fictif leur est porté en compte.

Il livre à l'appréciation du Ministre un texte adaptant l'article 36 de la loi du 31 août 1963 de manière que le montant immunisé des ressources soit majoré de 50 % en faveur de ceux qui ont 70 ans au moins et de 100 % en faveur de ceux qui ont atteint l'âge de 75 ans.

Dans sa réponse, le Ministre déclare qu'il comprend les arguments développés par les membres qui préconisent l'instauration d'une présomption d'occupation sous le régime de pension des travailleurs indépendants.

Il se déclare disposé à faire réexaminer ce problème en temps opportun. A l'heure actuelle, il se voit obligé de signaler que le régime n'est pas en mesure de supporter de nouvelles charges, lesquelles peuvent être évaluées annuellement à 50 millions de francs au moins.

Il rappelle, d'autre part, que l'instauration d'une présomption devrait normalement s'accompagner d'un renforcement des dispositions en matière de justification de l'occupation depuis 1946, ce qui, dans certains cas, pourrait être préjudiciable aux intéressés.

En ce qui concerne l'enquête sur les ressources, le Ministre signale que la législation actuelle est certainement susceptible d'être assouplie sur certains points. Il cite notamment l'incidence des expropriations.

La Commission du Sénat s'est également penchée sur ce problème et elle aura, à l'occasion de l'examen de propo-

onderzoek van wetsvoorstellen die betrekking hebben op het onderzoek naar de bestaansmiddelen, moeten uitspreken over een voorstel van Senator Vandeputte, dat ertoe strekt de uitvoerende macht bevoegdheid te geven om progressief het onderzoek naar de bestaansmiddelen te verzachten, in overleg met de bevoegde parlementaire commissies. De auteur van dit voorstel ziet hierin de mogelijkheid om progressief te werk te gaan zonder het gevaar te lopen dat gans het onderzoek naar de bestaansmiddelen telkens volledig ter sprake wordt gebracht, wanneer men aan een bepaald deel ervan een wijziging wil brengen.

Een ander lid verheugt er zich over dat de Regering de door de vorige Regering aangegane verbintenissen naleeft.

Aansluitend bij de tussenkomst van de vorige intervenant maant hij aan tot voorzichtigheid in verband met de afschaffing van het onderzoek naar de bestaansmiddelen. Met een pennetrek tot die afschaffing overgaan zou in sommige gevallen een onrechtvaardigheid zijn daar de solidariteit van de zelfstandigen ten goede zou komen aan bepaalde personen die niet altijd hun verplichtingen zijn nagekomen.

Ook hij betreurt dat bij de zelfstandigen geen vermoeden van tewerkstelling wordt ingevoerd en staat sceptisch tegenover de geciteerde cijfers.

Tenslotte herinnert hij aan zijn vroegere tussenkomsten en vraagt met aandrang dat de termijn van verval van zes maanden, die voorzien is voor het indienen van een aanvraag om aanpassingsvergoeding, zou afgeschaft worden.

De Minister belooft dit laatste punt te onderzoeken.

Een ander lid betreurt eveneens dat door de zelfstandigen geen vermoeden wordt ingevoerd zoals dit het geval is bij de loontrekkenden.

De overwegingen van financiële aard van de Minister overtuigen hem niet.

Inderdaad, de verbeteringen die doorgevoerd worden in het stelsel voor zelfstandigen hebben nooit hun volledige financiële uitwerking.

Weliswaar zal, na het invoeren van het vermoeden bij de loontrekkenden, een formule worden gezocht om een normale bijdrage van de sector der zelfstandigen vast te stellen daar dit laatste stelsel ongetwijfeld een belangrijke besparing zal verwezenlijken.

Maar zelfs wanneer men dit buiten beschouwing laat, zijn er in het stelsel voor zelfstandigen cumulatierregelen die tot gevolg hebben dat een verhoging op papier in werkelijkheid niets geeft.

Zo zullen de nieuwe regelen in verband met het vaststellen van de loopbaan geen enkel praktisch gevolg hebben voor de weduwen die reeds een gedeeltelijk rustpensioen genieten en dit om de eenvoudige reden dat de regeling voor zelfstandigen een cumulatierregel kent waarbij het overlevingspensioen beperkt wordt tot het verschil tussen de eenheid en de breuk die het rustpensioen uitdrukt.

Wat tenslotte de sociale pariteit betreft, hierover kan men theoretisch tot in het oneindige discussiëren.

Het ontwerp is alleszins een stap in de goede richting, maar tot een oplossing zal men slechts komen wanneer men aan de zelfstandigen behoorlijke bijdragen vraagt die waardevolle rechten opleveren vastgesteld in functie van die bijdragen.

In antwoord op deze tussenkomst wijst de Minister erop dat tussen de stelsels van loontrekkenden en dit van de zelfstandigen een regeling zal getroffen worden wat betreft een verdeling der lasten.

Hij verklaart dat de « besparingen » die door het stelsel voor zelfstandigen zullen verwezenlijkt worden (volgens sommige berekeningen maximum 4 à 5 miljoen), niet mogen

sities de loi relatives à l'enquête sur les ressources, à se prononcer sur la proposition du Sénateur Vandeputte, qui tend à autoriser le pouvoir exécutif à atténuer progressivement l'enquête sur les ressources, en accord avec les commissions parlementaires compétentes. L'auteur de cette proposition y voit une possibilité de procéder graduellement, sans courir le risque d'aborder l'enquête sur les ressources dans son ensemble, chaque fois qu'il s'agit d'en modifier une partie déterminée.

Un membre se réjouit de ce que le Gouvernement respecte les engagements pris par le Gouvernement précédent.

Enchaînant sur les paroles de l'orateur précédent, il demande qu'il soit fait preuve de prudence en ce qui concerne la suppression de l'enquête sur les ressources. Supprimer cette dernière d'un trait de plume serait injuste dans certains cas, étant donné que la solidarité des travailleurs indépendants profiterait à certaines personnes qui n'ont pas toujours respecté leurs obligations.

Il regrette également qu'aucune présomption d'occupation ne soit instaurée dans le cas des travailleurs indépendants et il se montre sceptique devant les chiffres cités.

Enfin, il rappelle ses interventions antérieures et demande avec insistance que soit supprimée l'échéance de six mois, prévue pour l'introduction d'une demande d'indemnité d'adaptation.

Le Ministre promet d'examiner ce dernier point.

Un autre membre regrette également qu'aucune présomption ne soit prévue dans le cas des travailleurs indépendants, alors qu'elle l'est dans celui des travailleurs salariés.

Les considérations d'ordre financier formulées par le Ministre ne le convainquent pas.

En effet, les améliorations apportées au régime des travailleurs indépendants n'ont jamais eu leur plein effet financier.

Il est vrai qu'après l'instauration de la présomption dans le cas des travailleurs salariés, une formule sera recherchée en vue de déterminer une cotisation normale dans le secteur des travailleurs indépendants, ce secteur étant sans doute appelé à réaliser une économie importante.

Même en faisant abstraction de ce point, il existe toutefois dans le régime des travailleurs indépendants des règles en matière de cumul qui ont pour conséquence qu'une majoration théorique ne produit pratiquement rien.

C'est ainsi que les nouvelles règles relatives à la détermination de la carrière n'ont pas la moindre conséquence pratique pour les veuves qui bénéficient déjà d'une pension de retraite partielle, et ce pour la simple raison que le régime des travailleurs indépendants contient une règle en matière de cumul qui prévoit la réduction de la pension à la différence entre l'unité et la fraction qui exprime la pension de retraite.

Enfin, la parité sociale constitue un sujet dont il est possible de discuter théoriquement à perte de vue.

Le projet est, en tout cas, un pas dans la bonne direction, mais la solution ne sera trouvée que lorsque des cotisations convenables seront demandées aux travailleurs indépendants, cotisations qui entraîneront des droits valables, fixés en fonction de ces cotisations.

En réponse à cette intervention, le Ministre fait observer qu'une solution sera trouvée en ce qui concerne la répartition des charges entre le régime des travailleurs salariés et celui des travailleurs indépendants.

Il déclare que les « économies » qui seront réalisées par le régime des travailleurs indépendants (selon certaines estimations, 4 à 5 millions au maximum) ne peuvent pas

overschat worden, daar er steeds moet rekening worden gehouden met de weerslag van het onderzoek naar de bestaansmiddelen.

Tenslotte merkt de Minister op dat, zo het waar is dat voor sommige gevallen de nieuwe regelen in verband met de loopbaan geen daadwerkelijke gevolgen zullen hebben de overgrote meerderheid der weduwen, die thans een pensioen ontvangen uitgedrukt in 45ste niettemin dank zij de voorgestelde maatregelen, een substantiële pensioenverhoging zullen genieten.

Een lid vestigt nog de aandacht van de Minister op de toestand van sommige gepensioneerden die enerzijds een zeer kleine rente ontvangen en anderzijds het hoofd moeten bieden aan een hele reeks sociale verplichtingen en dit omdat zij nog een zelfstandige activiteit uitoefenen.

De Minister antwoordt dat deze vraag de noodzakelijkheid in het licht stelt om de verplichtingen van de zelfstandigen na de pensioenleeftijd in de verschillende sectoren te harmoniseren.

Hij wijst er echter op dat het niet zou opgaan een normaal pensioen uit te keren aan iemand die zijn beroepsbezigheid verder zet. Ook de loontrekkenden die normaal verder blijven werken ontvangen geen pensioen en zijn er toe gehouden sociale bijdragen te storten.

III. — Bespreking der artikelen.

Naar aanleiding hiervan werden de hiernavolgende ophelderingen verstrekt :

Art. 6.

De nieuwe berekeningswijze van het rustpensioen geldt alleen voor de pensioenen die, daadwerkelijk en voor de eerste maal, ten vroegste op 1 januari 1966 ingaan.

Pensioenen die vroeger ingingen kunnen dus niet herzien worden.

Art. 15.

De Minister bevestigt formeel de interpretatie zoals die voorkomt in het verslag van Senator Vandeputte, meer bepaald wat de vóór de wet van 31 augustus 1963 verkregen rechten betreft.

a) indien het verkregen recht verhoogd met 2 % hoger is dan het pensioenbedrag bekomen krachtens de nieuwe wet, dan wordt het verkregen recht + 2% verder uitgekeerd;

b) indien het verkregen recht + 2 % lager is, dan wordt het nieuw pensioenbedrag uitbetaald, maar dan natuurlijk zonder verhoging met 2 %.

De artikelen van het ontwerp worden eenparig aangenomen.

Alvorens tot de stemming over het geheel over te gaan vestigt een lid de aandacht van de Minister op het feit dat de pensioenverhogingen voor de loontrekkenden in de loop van de maand juli zullen uitgekeerd worden.

Wellicht zal dit bij de zelfstandigen niet mogelijk zijn daar enerzijds wegens het onderzoek der bestaansmiddelen en anderzijds ingevolge de weerslag der renten, geen procentuele verhoging mogelijk is.

Daarom vraagt hij dat de Minister tijdig zeer duidelijk zou aankondigen wanneer de gepensioneerde zelfstandigen hun verhoging zullen ontvangen.

être sous-estimées, mais qu'il convient de tenir compte de la répercussion de l'enquête sur les ressources.

Enfin, le Ministre fait observer que, s'il est exact que les nouvelles règles relatives à la carrière n'auront pas de conséquences effectives dans certains cas, la grande majorité des veuves qui bénéficient actuellement d'une pension exprimée en 45ème obtiendront cependant une majoration substantielle de leur pension, grâce aux mesures proposées.

Un membre attire encore l'attention du Ministre sur la situation de certains pensionnés qui, d'une part, bénéficient d'une rente minime et, d'autre part, doivent faire face à toute une série d'obligations sociales et ce parce qu'ils exercent une activité comme travailleurs indépendants.

Le Ministre répond que cette question met en lumière la nécessité d'uniformiser, dans les divers secteurs, les obligations des travailleurs indépendants après l'âge de la pension.

Il fait toutefois observer qu'il ne peut être question d'accorder une pension normale à une personne continuant à exercer ses activités professionnelles. Les salariés qui continuent à travailler normalement ne touchent pas davantage de pension et sont tenus de verser des cotisations sociales.

III. — Examen des articles.

Les éclaircissements ci-après ont été fournis à cette occasion :

Art. 6.

Le nouveau mode de calcul des pensions de retraite ne s'applique qu'aux pensions prenant cours, effectivement et pour la première fois, le 1er janvier 1966 au plus tôt.

Les pensions ayant pris cours antérieurement ne peuvent donc être révisées.

Art. 15.

Le Ministre confirme expressément l'interprétation reprise dans le rapport du Sénateur Vandeputte, spécialement en ce qui concerne les droits acquis avant la loi du 31 août 1963 :

a) si le droit acquis, majoré de 2 %, est supérieur au montant de la pension obtenue en vertu de la nouvelle loi, le droit acquis, majoré de 2 %, continue à être liquidé;

b) si le droit acquis, majoré de 2 %, est inférieur, le montant nouveau de la pension est liquidé, mais évidemment sans la majoration de 2 %.

Les articles du projet sont adoptés à l'unanimité.

Avant le vote sur l'ensemble, un membre attire l'attention du Ministre sur le fait que les majorations de pension accordées aux salariés seront liquidées dans le courant du mois de juillet.

Cela ne sera sans doute pas possible pour les travailleurs indépendants, car une majoration proportionnelle est impossible, d'une part, à cause de l'enquête sur les ressources et, d'autre part, en raison de l'incidence des rentes.

En conséquence, il demande que le Ministre annonce clairement, en temps opportun, quand les travailleurs indépendants pensionnés obtiendront leur augmentation.

Zo zullen de betrokkenen weten waaraan zich te houden en zal heel wat nutteloze briefwisseling worden vermeden.

De Minister belooft in dit verband het nodige te zullen doen.

Het gehele ontwerp werd eenparig aangenomen.

De Verslaggever,

E. GOEMAN.

De Voorzitter a.i.,

M. DEMETS.

Ainsi, les intéressés sauront à quoi s'en tenir et toute une correspondance inutile aura été évitée.

Le Ministre promet de faire le nécessaire à cet égard.

L'ensemble du projet est adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,

E. GOEMAN.

Le Président a.i.,

M. DEMETS.
